

45 års arbejde med mennesker

Årbogen vil fortsætte med at bringe en samtale med en mand eller kvinde, som har ydet en samfundsmæssig indsats på Lolland-Falster. Valget er denne gang naturligt faldet på forstander Johs. Andersen, Sønderskovhjemmet. Johs. Andersen har i sin forstandergerning øvet en meget stor og betydningsfuld social indsats ud fra et kristent livssyn. Han har også kulturelt placeret sig godt som aktiv deltager i Grænseforeningens arbejde. Kommunalt og på andre områder står der også respekt omkring Johs. Andersen som en mand med en idealistisk indstilling. Artiklen er skrevet af pens. overlærer Henry Jensen, Kettinge.

Johannes Andersen, du har været forstander på Sønderskovhjemmet i 32 år. Men du har jo arbejdet det meste af dit liv med mennesker. Kan du fortælle lidt om tiden, før du kom her?

Som ung, 18 år gammel, var jeg elev på Hoptrup Højskole, der ligger i Sønderjylland, iøvrigt i sidste krigsår 1944/45. Det var en spændende tid; vi var 90 elever, og i perioder var skolen også belagt med tyske soldater. Vi var ikke sikre på at gennemføre vort skoleophold, men forstander Lauritsen fik det dog ordnet, så vi kunne gøre opholdet færdigt. – Der var mange spændinger; en dag, da vi var på tur til Sønderborg i en gammel lastbil med gasgenerator som drivkraft, strandede vi i Bovrup ved midnattid. Forstanderen var med. Medens vi stod der og ikke kunne komme videre, kom der en bil fra Gestapo, og fra denne steg de danske nazisters leder, Fritz Clausen, ud. Vi blev antaget for at være modstandsfolk, men forstanderen fik også klaret dette pro-

blem. – Hoptrup Højskole er meget nationalt præget, og det var under mit ophold, jeg fik interesse for det sønderjyske. I den forbindelse kan jeg nævne, at forstanderen lærte os at synge »Højt bølger det danske flag« i stedet for det røde flag. »Vi har så mange røde flag,« sagde han, »men kun eet dansk flag.« Det var en god tid trods de nationalt spændte forhold.

Men for at komme ind på det sociale arbejde; hvorfra kom den interesse?

Jeg tror ikke, det var noget, jeg var bestemt til, og eftersom jeg ikke tror på tilfældigheder, tror jeg alligevel, det var den vej, der var afstukket til mig. Jeg er opvokset i et kristent hjem, hvor far og mor lærte mig, at det største bud i loven var og er: Du skal elske din Gud, og du skal elske din næste som dig selv.

Deltog du som barn og ung i kristent socialt arbejde?

Ja, jeg var som dreng kommet med i FDF, og det blev til en lang periode på 40 år. Der fik vi en god påvirkning af kristne førere. Særlig husker jeg Laurits; han var dygtig, men han var ikke af mange ord. Han var nok den, der holdt den korteste andagt med de færreste ord: *Gud ser dig*. – Derpå bad han Fadervor. – Det gjorde indtryk på os unge.

Må jeg spørge dig: »Har du været soldat?«
Ja, ved garnisonen i Fredericia, ved 7. regiment 47/48. Halvdelen af tiden, ca. 6 måneder, gjorde jeg tjeneste ved Den danske Brigade i Jever.

Var der i soldatertiden noget, du tænker tilbage på? Hvordan var det at være kristen i hæren?

Det var egentlig let nok, når man bekender kulør fra starten. En aften, da jeg læste i mit Ny Testamente, spurgte 71 mig: »Hvad læser du, 70?« Da jeg forklarede ham det, sagde han: »Vil du ikke godt læse højt?« Det gjorde jeg så. Det gentog sig ofte.

Iøvrigt var soldatertiden rig på oplevelser. Engang på en vagt anholdt jeg 2 tyskere, der var kommet ind på militært område. Sagen kom for retten på Jever Slot, hvor jeg skulle vidne for den engelske krigsret.

I min soldatertid havde jeg også den store oplevelse, at ANNA sagde »Ja« til mig.

Johs. Andersen, da han havde fået Dronningens Fortjenstmedalje.

Johannes Andersens

»Blå Bog«

Født den 2. september 1926 i Løsning sogn, NØ for Vejle.

Opvokset på gården »Lille Elkjær« i Grønbjerg ved Filskov.

Medlem af FDF i Grønbjerg som 9-årig og KFUM fra fjortenårsalderen.

Uddannet ved landbruget og elev på Hoptrup højskole vinteren 1944-45.

Aftjent værnepligt i Fredericia og ved »Den danske Brigade« i Tyskland 1947-48.

Landbrugsbestyrer på Bredballe børnehjem ved Vejle den 1. november 1948.

Gift den 15. september 1951 med Anna Yde Kristensen i Nørre Snede kirke.

1. november 1954 tiltrådte Anna og Johannes Andersen stillingen som sekretærpar på Ungdomsborgen for KFUM & K i Åbenrå.

1957 assistent på Dybbøl ungdoms- og gartnerhjem samt uddannelse på børneforsorgsseminariet Hindholm.

1. marts 1960 ansat som forstanderpar på Sønderskovhjemmet i Toreby sogn.

Medlem af Toreby sogneråd 1966-70 og derefter af Nykøbing F. byråd fra 1976-89 valgt af partiet Venstre. Medlem af Venstres hovedbestyrelse i 8 år.

Medlem af Toreby menighedsråd fra 1964 og formand for byggeudvalget ved opførelsen af »Sundkirken«.

Kordegner ved Toreby kirke fra 1961-78, derefter i Kettinge og Bregninge sogne. Formand for Grænseforeningen i Nykøbing F. og omegn.

Amtsformand for Grænseforeningerne i Storstrøms amt og medlem af hovedbestyrelsens forretningsudvalg.

Medlem af Nykøbing F. Vestensborg Rotary klub fra 1970 til 1988 og sammen med Anna medlem af Sct. Georgsgildet i Nykøbing F.

Modtog den 5. september 1986 fortjenstmedaljen i sølv af dronning Margrethe II.

Efter soldatertiden begyndte så dit sociale arbejde. Hvor og hvordan startede det egentlig?

1. november 1948 blev jeg ansat som landbrugsbestyrer på Bredballe børnehjem ved Vejle. Foruden landbrugsarbejdet havde jeg megen kontakt med børnene. Der var 80 børn på hjemmet, og så det, vi kaldte »Efterværn«, dvs. de store børn, der var kommet i pladser, der kom »hjem« på besøg.

Det var min opgave at tage mig af dem. De første år som ugift, de sidste 3 sammen med Anna, som jeg blev gift med i 1951. Anna fik et job som syerske på hjemmet.

Efter tiden på hjemmet blev jeg ansat som KFUM- og K-sekretær på Ungdomsborgen i Åbenrå. Gode år blandt børn og unge.

Så fik vi 3 år på Dybbøl Gartnerhjem, som var et hjem for kriminelle store drenge. – Et år var vi derefter på Børneforsorgseminariet Hindholm ved Fuglebjerg.

Så var springet gjort til øerne. Men hvordan kom I så til Lolland, til Sønderskovhjemmet, hvor I jo så udførte det, som vi må betegne som jeres livsgerning?

Vi var lidt bekendt med stedet her, idet vi havde et par venner, som var medarbejdere på Sønderskovhjemmet, dem havde vi besøgt nogle gange. – En dag så vi så en annonce i Kristeligt Dagblad, hvor man søgte et nyt forstanderpar som afløser for det mangeårige forstanderpar H. Melchior Jensen og hustru.

Det var i november 1959. Vi søgte stillingen, blev indkaldt til bestyrelsesmøde på hotel Baltic i Nykøbing, blev antaget og tiltrådte 1. maj 1960.

Kan du fortælle noget mere om Sønderskovhjemmet?

Ideen til at oprette et hjem for hjemløse fik Bodil de Neergaard, Fuglsang, ved et besøg på et lignende hjem, »Møltrup« ved Her-

ning. Et skovfogedhus med 7 tdr. land jord blev taget i brug i 1917, og allerede det første år lod fru Neergaard opføre en ny hovedbygning. Hjemmet blev så indvidet den 14. maj 1918, og om de mange overvejelser, der gik forud, kan man læse i den første protokol, der er et historisk klenodie.

Og hvor meget fulgte fru Neergaard med i arbejdet?

I sin bog »Spredte træk af mit liv« kalder hun indvielsesdagen for sin glædesdag, og indtil 1923 blev hjemmet opretholdt af midler fra godset. Det blev alligevel for stor en økonomisk belastning, og derfor dannedes der en bestyrelse af interesserede personer og venner af Fuglsang. Hjemmet blev omdannet til en selvejende institution med love og vedtægter om dets fremtidige virke. Fru Neergaard havde været så fremsynet, at hjemmet blev bygget med enkeltværelser, så hver beboer kunne være sig selv og lukke sin egen dør. På den tid var det almindeligt med sovesale på lignende hjem.

Hvordan har det så udviklet sig?

Der var plads til 17 beboere, men efter flere udvidelser kan det nu rumme 48.

Til hjemmet hører 30 ha landbrugsjord, som oprindeligt var tænkt som beskæftigelse for beboerne. Der er et ret stort husdyrbrug, hvor enkelte beboere er beskæftigede. Andre deltager ved rengøring, i køkken og vaskeri samt andre daglige sysler. Formålet med det hele skulle være »Hjælp til selvhjælp«, derfor har vi et motto hængende på væggen: HJÆLPES AD.

Hjemmet er en kristen social institution; en »Helle i Trafikken« for de mennesker, der for kortere eller længere tid trænger til hjælp og støtte. Det kan være på grund af adskillelse fra familie, manglende hjem, alkoholmisbrug og meget andet.

Selv om vi taler om et velfærdssamfund i dagens Danmark, er der fortsat behov for

Forstanderparret ved mindestenen på Sønderskovhjemmet.

det arbejde, som Bodil de Neergaard startede for 75 år siden.

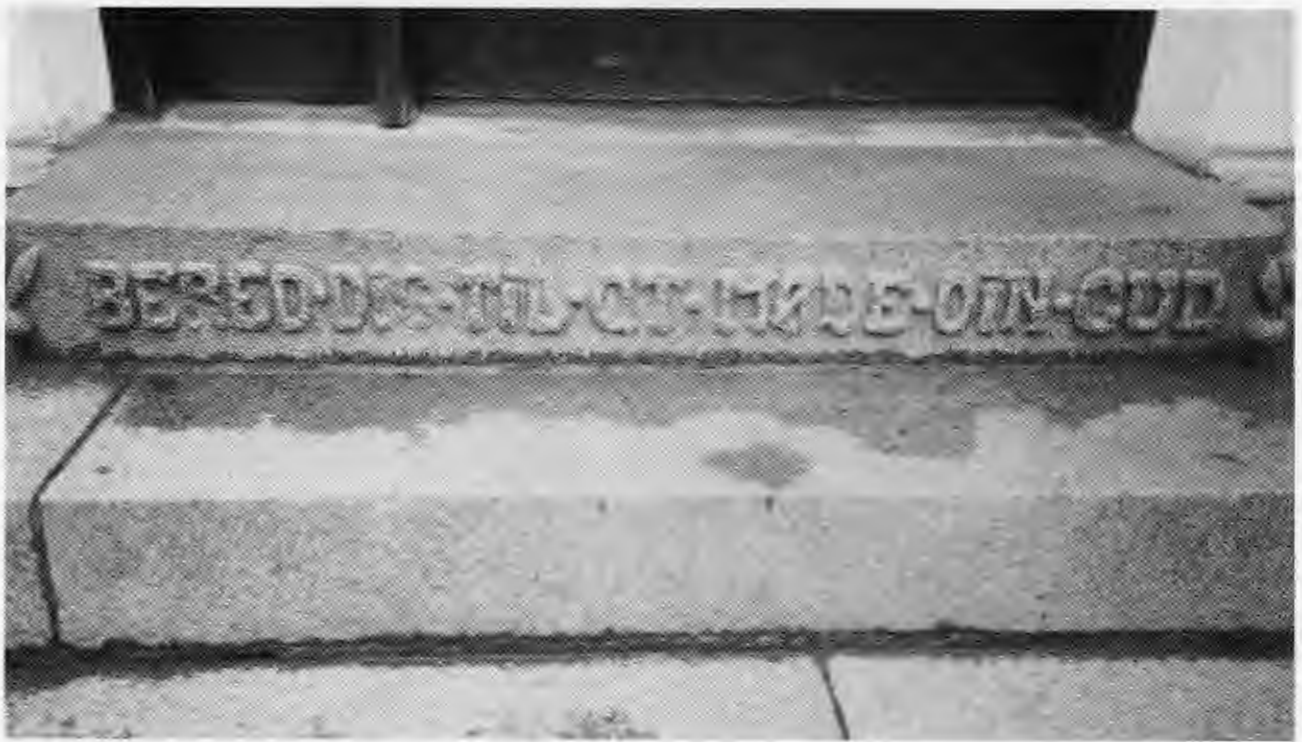
Vil Sønderskovhjemmet noget, som andre ikke formår?

Med hensyn til hjemmets formål er forandringen fra dengang til nu ikke stor. Man ville hjælpe mænd, der var blevet hjemløse eller havde et alkoholmisbrug eller anden ulykke. Formålet i dag er det samme, og der er ikke noget, der tyder på, at arbejdet her

bliver overflødig. Der er mange sociale opgaver i vor såkaldte velfærdstid, og desværre er der ikke tegn til, at opgaverne bliver mindre.

Hvad gør I altså i dag?

Vi vil gerne herfra være med til at løse nogle af de problemer, der er i vort samfund – både for unge og ældre – og ud fra et kristent livssyn give mennesker et indhold i tilværelsen. Det er vores opgave at tilføre det

»Det gode ord« hugget i trappestenen af den første mand, der blev optaget på hjemmet i 1917.

hårde og kolde samfund nogle af de menneskelige livsværdier og noget af den varme, der vist er blevet hjemløs i det materialistiske ræs. Det mærker vi jo tydeligt her navnlig hos de unge, der kommer – nogen der aldrig har fået hverken ros eller ris, aldrig har mærket den kærlighed, vi naturligt udviser over for vore børn, og som forældre normalt gør. At hjælpe de unge i gang – det er en af de store opgaver i dagens Danmark.

Sønderskovhjemmet er oprettet som et hjem for mænd. Får I aldrig henvendelser fra kvinder?

Jo, det gør vi, og i enkelte tilfælde optager vi kvinder på hjemmet, alt afhænger af deres problemer. Vi har bl.a. haft en mor og hendes dreng boende, fordi faderen var voldelig. Vi har også haft par boende i kortere

perioder, men det skabte problemer, og der opstår let jalousi.

Når du tænker tilbage på de 32 år på Sønderskovhjemmet; er det da de lyse minder, der trænger sig på, eller husker I bedre de mindre gode oplevelser?

Når vi tænker tilbage, er det altid det positive, man husker bedst. Heldigvis. For eksempel var der en mand, der skrev til os efter opholdet. Han sluttede med: »Det er godt, der er sådanne steder, hvor man kan blive hjulpet, hvis man selv vil.«

En dag kom der besøg af en tidligere beboer; han kom i egen bil, steg ud, og fra den anden side kom en dame ud. Det var hans kone. De havde fundet sammen igen efter mange års adskillelse. De overrakte Anna en orkidé som tak for hjælp. For ikke længe

Johs. Andersen som kordegn i Kettinge kirke.

siden blev jeg i anledning af den kommende høstfest ringet op af en tidligere beboer, der spurgte, om festen var for alle. »Naturligvis,« svarede jeg. Han kom og præsenterede sin kone, som han for nylig var blevet gift med. Han så ud til at være en lykkel-

lig mand. Sådan kunne jeg fortælle mange glædelige oplevelser om arbejdet.

Til sidst om Sønderskovhjemmet. Hvem ejer det, og hvem betaler?

Sønderskovhjemmet er en selvejende insti-

Sønderskovhjemmet har tradition for en sommerfest.

tution med en bestyrelse. I vedtægterne står der, at det arbejder i tilknytning til Kirkelig Forening for den indre mission i Danmark. Hjemmet er selvfinansierende og har ikke behov for statsstøtte. Indtægterne fremkommer ved landbrug, frivillige bidrag og beboernes delvise betaling.

Foruden den krævende stilling som forstander på Sønderskovhjemmet har du alligevel haft tid og ressourcer til at deltage i udadvendt arbejde, såvel politisk som kulturelt, og du har haft mange tillidsposter.

I 24 år har jeg været medlem af Toreby menighedsråd, heraf 8 år som formand. Jeg var formand for byggeudvalget ved opførelsen af »Sundkirken«, en stor og dejlig opgave. Og jeg har været kordegn i 20 år i Toreby kirke og i Vester Ulslev.

I den sidste periode inden kommunesammenlægningen var jeg med i Toreby sogneråd. Det var i 1966-1970. Her var jeg formand for børneværnet.

Siden har jeg været medlem af Nykøbing F. byråd i tre perioder.

Allerede i en ung alder var jeg politisk bevidst, og jeg har været medlem af partiet Venstre i mange år, hvor jeg har været med i arbejdet i lokal-, kreds- og amtsforeningerne. I 8 år har jeg været medlem af Venstres hovedbestyrelse. Mange af vore store og gode Venstrefolk har betydet meget for mig, først og fremmest Poul Hartling. Hans redelighed, styrke og medmenneskelighed er et eksempel til efterfølgelse.

Rotarys motto »Tjen Andre« er en appel, jeg har søgt at efterleve i mit arbejde og i min færden i samfundet, og jeg har da også

Sønderkovhjemmet set fra luften.

været med i Nykøbing F. Rotary-klub siden 1970.

Som gamle spejdere er min kone og jeg med i Sct. Georgsgildet i Nykøbing F.

Jeg ved, du har haft mange andre tillidsposter, som det vil føre alt for vidt at komme ind på her, men det er jo ingen hemmelighed, at dit hjerte er helt med i det sønderjyske arbejde, og at dit arbejde i Grænseforeningen er dit hjertebarn.

Ja, som vi tidligere har hørt, blev min interesse for og min kærlighed til det sønderjyske allerede vakt, da jeg som 18-årig var

elev på Hoptrup Højskole. Dette har fulgt mig gennem mit liv, og jeg har da også i mange år været formand for Grænseforeningen for Nykøbing F. og omegn. Nu er jeg kredsformand for Lolland-Falster kredsen og er med i Grænseforeningens hovedbestyrelse. Efter opfordring fra den nuværende formand for Folketinget, H. P. Clausen, er jeg indtrådt i hovedbestyrelsens forretningsudvalg.

Og så er der endnu en tillidspost, som har optaget dig i de seneste år?

Ja, det kirkelige arbejde har altid haft min

»Det hvide guld« fra Sønderskovhjemmets landbrug skal til sukkerfabrikken.

store interesse – det har ligget i blodet fra min barndom, hvor mine forældre viste os børn »vejen«. Det voksede helt naturligt gennem søndagsskole, FDF og KFUM. Så kom menighedsrådsarbejdet, kirkesangerjobbet og det mellemkirkelige arbejde. I 1989 skulle der dannes mellemkirkelige stiftsudvalg, bestående af fire læge medlemmer, to præster og biskoppen. Jeg har nu været med i dette arbejde i 3 år.

Hvad foregår der i et sådant udvalg?

Formålet er at forberede og tilrettelægge det mellemkirkelige arbejde i stiftet og at etablere forbindelse til menigheder i andre lande. Navnlig det sidste er blevet meget aktuelt efter åbningen af grænserne til Østeuropa. Mange menigheder, som har været trængt, har et stort behov for kontakt til de såkaldte frie lande. Lolland-Falster stift har

forbindelse med den Lutherske menighed i Bielsko Biale i det sydlige Polen. Et kirkekor på 45 deltagere har i september besøgt os, og der har tidligere været en præstefamilie fra det samme område hos os selv og på Fuglsang. Også til de danske menigheder i Sydslesvig har vi kontakt og venskabsforbindelser. En delegation af kirkefolk derfra har besøgt både Nysted og Langø. Vi er pålagt at formidle gensidig udveksling til forståelse og fornyelse af menighedernes arbejde for kirkernes liv og vækst. Her er virkelig en konkret opgave for menighedsrådene at gå i gang med.

I sin ungdom ser man fremad. Men når man, som du, er ved at nå pensionsalderen, er det vel naturligt at se tilbage og spørge sig selv: »Hvordan har dit liv været?«
Når jeg nu gør et tilbageblik, kan jeg kun

Johs. Andersen og hans hustru sammen med deltagerne i den årlige tur, som Grænseforeningen holder til Sydslesvig.

sige, at jeg har haft et godt liv i mit lille »kongerige« sammen med min »dronning« og mine »3 prinsesser«, »Med det jeg ville ej med konger bytte«, som vi synger i en sang.

Naturligvis er det ikke alting, der forløber uden vanskeligheder, men mange opgaver er dog løst.

Der hænger en lille »sentens« på mit kontor, der står: »En pessimist ser vanskeligheder i enhver opgave – en optimist ser en opgave i enhver vanskelighed«.

Hvordan tænker du dig pensionsalderen? Der er vel noget af det nuværende, der følger med?

Det bliver naturligvis svært at forlade det sted, man føler sig identisk med, og hvor jeg har levet sammen med familie og venner det halve af mit liv. Men alting har sin tid, det må vi erkende.

Jeg har haft en lang arbejdsdag, men synes også at spore resultater. Landbruget og alt det, jeg har været med til at skabe på Sønderskovhjemmet, vil jeg nok savne.

Den nære kontakt og fællesskabet med beboerne, hvor mange er blevet vore personlige venner, vil vi savne, det er nok helt naturligt.

Der er adskilligt af det, jeg arbejder med »ved siden af«, der kan følge med. Grænseforeningsarbejdet vil jeg meget gerne fortsætte med en tid endnu, det samme gælder det kirkelige arbejde og kirkesangerjobbet i Kettinge-Bregninge.

Måske også andre ting, for eksempel vil jeg gerne fortsætte som gæstetaler i forskellige foreninger, hvis der er nogen, der kan bruge mig.

Måske bliver der tid til at rejse lidt mere, besøge familien lidt oftere og hjælpe vore børn i deres arbejde og hjem. Læsning bliver der forhåbentlig mere tid til, endvidere går jeg med et ønske om at få tid til at skrive mine livserindringer, for efter et langt liv blandt mennesker er der meget at fortælle.